

HORMONI

- Hormoni so snovi ki nastajajo v telesu. Organi, ki jih proizvajajo, so *hormonske žleze*. Z vitamini imajo hormoni to skupno lastnost, da izredno majhna količina zelo učinkuje na pravilno delovanje vseh organov in s tem na vse telo.

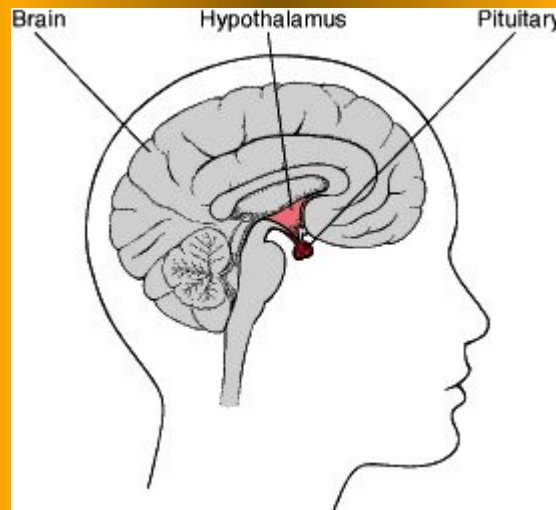
Vse hormonske žleze skupaj so težke komaj 100 g, vendar so odločilne za življenje organizma. V razvojni dobi sta od hormonov odvisna rast in razvoj in s tem oblika telesa ter pravilno spolno dozorevanje. V zreli dobi pa je od njih odvisna vsa sposobnost telesa

Hormonske žleze oddajajo hormone v kri. Kri jih prenaša tja, kjer so potrebni. Najvažnejše hormonske žleze so:

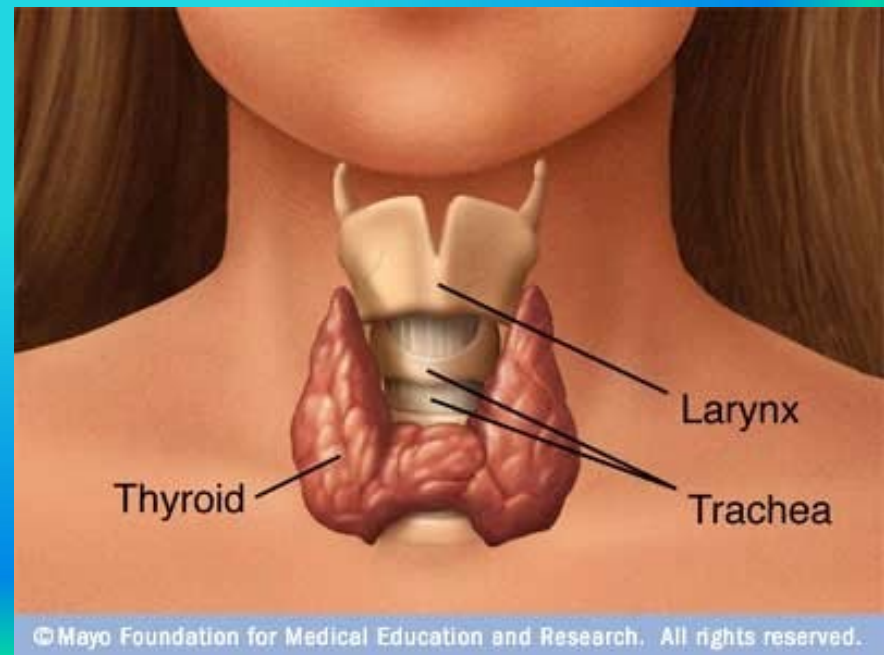
- hipofiza ali možganski podvesek,
- epifiza ali češerika,
- priželjc,
- ščitnica,
- obščitnice,
- trebušna slinavka,
- nadledvične žleze,
- spolne žleze.

- Hormon vsake teh žlez ima določen vpliv na dogajanja v telesu. Njihov učinek je raznoteren; nekateri pospešujejo, drugi zavirajo delo organov. Če žleza izloča preveč ali premalo kakega hormona, povzroči to zelo hude motnje in bolezni.

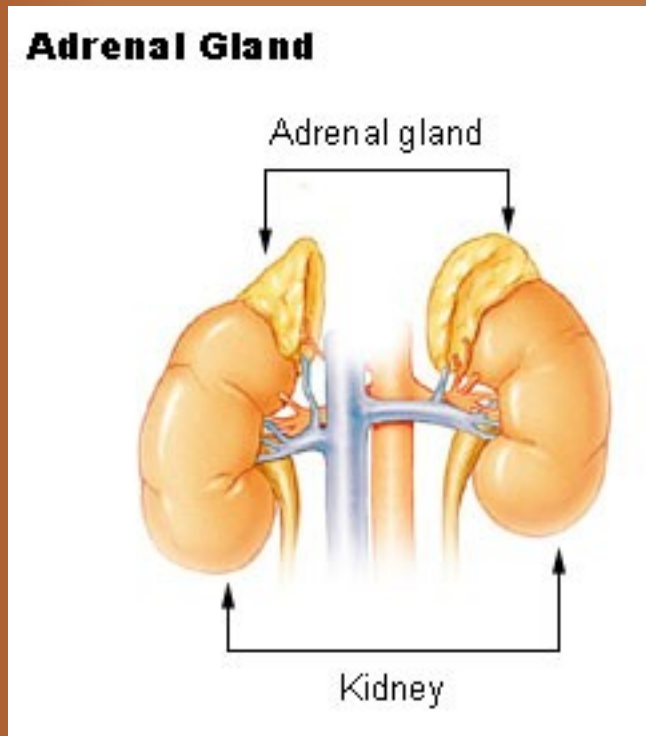
- Med najvažnejšimi hormonskimi žlezami je *hipofiza*, saj nadzira delovanje vseh drugih hormonskih žlez. Proizvaja več različnih hormonov. Nekateri med njimi vplivajo na telesno rast, zlasti na razvoj spolnih žlez. Če v mladosti teh hormonov primanjkuje, ostane človek pritlikav in spolno nerazvit. Če pa je teh hormonov preveč, je posledica orjaška rast.

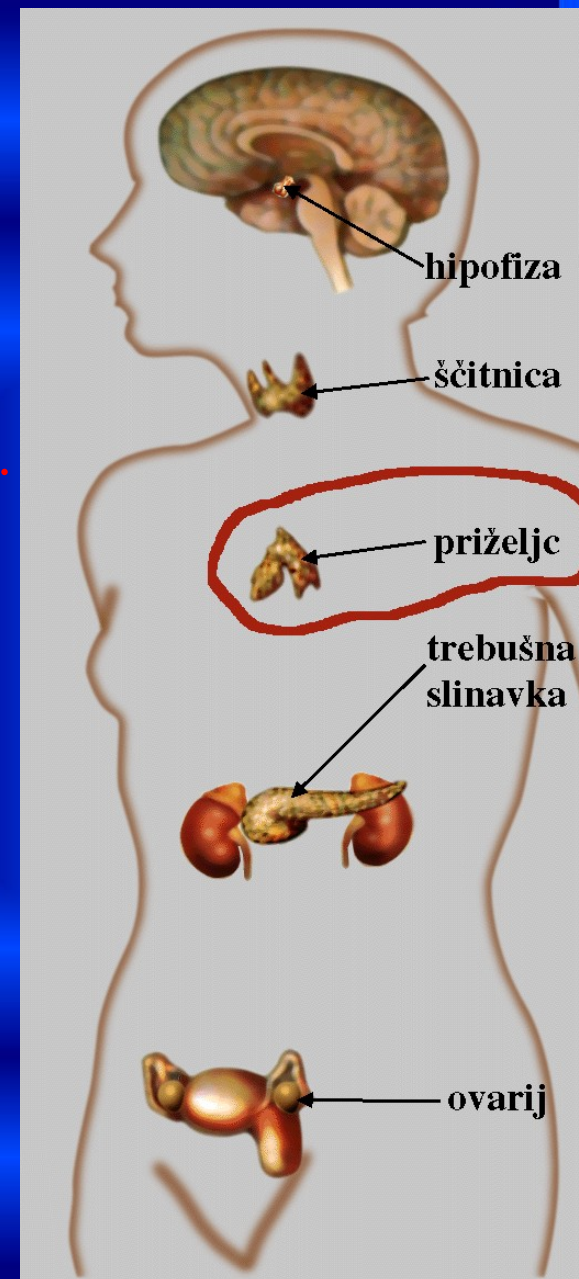
- Ščitnica izloča hormon, ki tudi pospešuje rast ter razkrajanje snovi v celicah. Če ščitnica izloča v mladosti premalo hormonov, se taki otroci niti telesno niti duševno ne razvijejo. Če je pa pri odraslem človeku premalo hormona ščitnice, povzroči to hude motnje. Vendar je to mogoče zdraviti. Če se zelo poveča tkivo ščitnice, imenujemo to *golšo*.

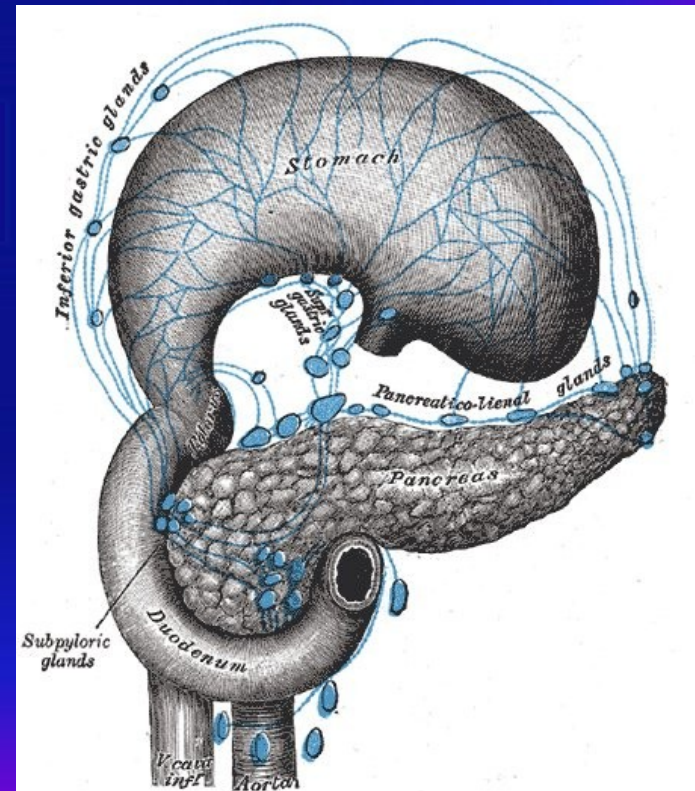
Nadledvične žleze izločajo več hormonov, ki imajo različen vpliv na organe: zožujejo krvne žile, povečujejo krvni pritisk, uravnavajo pa tudi spreminjanje glikogena v jetrih v glukozo

- Priželjč leži v zgornjem delu prsnega koša
- In je razvit le v mladem organizmu
- Ob puberteti začne krneti.
- Hormon priželjca pospešuje rast in zavira spolno dozorevanje.
- Pri otrocih je dokaj velik, nato se s starostjo manjša. Hormoni, ki jih izloča priželjč, pomagajo celicam, ki skrbijo za obrambo telesa pred tujki

- *Trebušna slinavka* leži za želodcem ima posebno skupino celic, ki izločajo hormon inzulin. Inzulin predeluje v jetrih glukozo v glikogen. Torej učinkuje narobe kot hormon nadledvične žleze. Ob pomanjkanju insulina se pojavi sladkorna bolezen. V tem primeru vbrizgavajo bolniku pod kožo insulin..

- *Spolne žleze* imajo sicer to osnovno funkcijo, da proizvajajo posebne celice, *spolne celice*. Po posebnih izvodilih prihajajo te celice iz teh žlez. Hkrati pa so spolne žleze tudi hormonske žleze. Izločajo namreč v kri hormone. Zaradi teh hormonov se v času spolnega dozorevanja razvijejo tisti zunanji znaki, po katerih se moški spol razlikuje od ženskega spola. Te znake imenujemo drugotne spolne znake.

